

Zakladnica

Mi zastupstvo i poglavarstvo
slob i kr grada u Koprivnici sa
svjedocivama cvim yevodostojno
uvedovno da smo u svojoj zastupstvi
i koj syednici dana 20. studenoga
1872. u Koprivnici u gradskoj vicini
u pod predsjedničtvom načelnika
u prisutju zastupnikak u dovoljnu
broju sahranik uzor u pretres predme
te školske nakon svasthana ussuda
zudo i dragovoljno sa ussajpredjerje
školarstva u gradu Koprivnici s tra-
nom poročje. a shanom zaključile
sledica koja u ovoj zakladnici huc u
jedno sakupljené predocijamo te koja
do svroćiga znurja stavljajuci obdri-
vati hoćemo.

I. Občina sl. i kr grada Koprivnice
obvezuje se, da bude školske zgrade, pod br
117 u Koprivnici iz tvoda gradiva na jedan
kat, sa školske svrhu podignute u dobre
vafanju i svrse odgovarajuci stanju vraz
yeh usdrivati, a da ne bude dovolje,
da se ta zgrada u druge svrhe upotribe.

II. Občina grada Koprivnice, hoće
polag školnostki, ako i tvoda školske svrhe

Zakladnica škole u Koprivnici iz 1872. godine,
Državni arhiv u Varaždinu, Varaždin

Ksenija Krušelj

POVIJEST PUČKOGA ŠKOLSTVA U GRADU KOPRIVNICI (II.) OD ŠKOLSKE GODINE 1876./77. DO 1900./01.

Ban Karoly Khuen – Hedervary i školstvo u Hrvatskoj

Uz sve poteškoće, ipak je Mažuranićev zakon omogućio povećanje broja upisane djece i polagano smanjenje nepismenosti. Brojčani podaci sustavno su izrađeni za školske godine 1877./8. i 1884./5. i daju uvid u razvoj pučkih škola sve do Khuenova zakona 1888. godine. Do sjedinjenja vojne i civilne Hrvatske 1881. nije postojala jedinstvena organizacija pučkih škola jer je u bivšoj krajini i dalje ostao propis iz 1871. koji se održao sve do školskog zakona 1888. godine. Od 1875. do 1885. u civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji porastao je broj javnih (općih) i privatnih pučkih škola sa 673 na 791 (Gross, Szabo, 1992, 410).

Nakon što je ban Ladislav Pejačević godine 1883. odstupio, na vlast dolazi ban Karoly Khuen-Hedervary koji će vladati do 1903. godine i sustavno provoditi mađarizaciju. Izmijenio je izbornu zakonodavstvo tako da je sada izborno pravo imalo samo dva posto stanovnika. Mađarski jezik postaje službeni na željeznici, grade se mađarske pučke škole, a mađarski jezik postaje obavezan od 1894. godine u srednjim školama. Za učenike koji polaze mađarske škole uvode se dodatne privilegije – posebni vlakovi, besplatne knjige i stipendije polaznicima gimnazija i sveučilišta.

Pripojenjem Vojne krajine ponovno se postavlja pitanje novog školskog zakona. Protivnicima *Školskog zakona iz 1874.* godine to je išlo u prilog, a novi je ban želio uvesti štednju u školstvo i ozakoniti svoju politiku mađarizacije (Franković, 1958, 172).

Godine 1888. donesen je drugi školski zakon, čiji je naziv bio "*Zakon o uredjenju pučke nastave i obrazovanja pučkih učitelja u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji*" (Cuvaj, 1911B, 695). Novi je zakon označio otklon od dotadašnjih liberalnih tendencija i značajno usporio proces sekularizacije školstva. Konfesionalne škole više nisu trebale tražiti pravo javnosti, a učitelji su zajedno sa učenicima morali izvršavati sve crkvene pobožnosti. Samostalnost školskih nadzorništva ukinuta je i njihov se rad pretvorio samo na izvještavanje o stanju na terenu. Položaj učitelja se pogoršao. Već prije donošenja zakona umirovljeni su Skender Fabković i Ivan Filipović, a za zemaljskog nadzornika imenovan je Antun Cuvaj (1887.), koji se priklonio Khuenu. Radni vijek učitelja produžio se sa trideset godina na četr-

Pravila učiteljskog društva za grad Koprivnicu i okolice.

I. Ime.

- §. 1. Na uspomenu 8. lipnja 1892. kad 25 godišnjice krunisanja kralja c. i k. apostolskoga veličanstva Franje Josipa I. kraljem ugarsko-hrvatskom skla, papa učitelji grada Koprivnice i okolice učiteljsko društvo pod imenom "Učiteljsko društvo za grad Koprivnicu i okolice".

II. Prva.

- §. 2. U ovom učiteljskomu društvu svrha je širiti među svojimi članovi obću i stručnomu naobrazbi, te boja ugodna načela u puk, a naposljed puniti interes pučke škole.

III. Društvo.

- §. 3. Kao promicanje društvene svrhe držati će se redoviti sastanci, te vrediti društvena knjižnica na kojoj imadu pravo uporabe svi članovi društva.

IV. Članovi.

- §. 4. Društvo se sastoji iz redovitih, podpomagajućih, utemeljiteljskih i počasnih članova.

Redovitim članom može biti svaki učitelj ili učiteljka budi u službi ili u miru.

Podpomagajućim članom može postati svaki prijatelj školstva.

Utemeljiteljskim članom postaje onaj, koji u §. 5. navedenu utemeljiteljsku svotu položi.

Počasnim članom postaje izborom glavne skupštine onaj, tko se na ovo društvo stiče kadluga ili čiji je stepak već za školstvo u obće.

V. Dužnosti i prava.

- §. 5. Svaki redoviti član plaća na godinu primos od dva forinta i to u dva polugodišnja rokta, a osim toga jedanput za uvijek upimino jedan forint. Podpomagajućim članovi plaćaju godišnji primos od dva forinta.

- §. 6. Počasne članove bira glavna skupština na predlog upravljačkog odbora.

- §. 7. Materijalnih podpora može društvo pružati samo redovitim članovom.

- §. 8. Tko želi biti članom društva (redovitim, podpomagajućim ili utemeljiteljskim) valja da ustmeno ili pismeno ispravnom odboru prijavi, o čem se mu tajnik pismeno javiti, da li se prima ili ne.

- §. 9. Tko žani iz društva istupiti, dužan je to pismeno prijaviti upravlj. pismu odboru, ali ipak mora i na ove pismene prijave biti tri mjesca članom društva, te je dužan za ovo vrijeme svoje primose uplaćivati. Članom društva nastaje biti i onaj, koji svoj godišnji primos ne uplati, i sa kake

Prva stranica Pravila učiteljskog društva
za grad Koprivnicu i okolice (DAVŽ)

deset. Ukinuta je klasifikacija učiteljstva i s time automatski i njihova primanja. Udanim učiteljicama zabranjuje se rad u školama. Županijske učiteljske skupštine održavaju se svake treće godine, a ne jednom godišnje.

Učitelji se školuju na Učiteljskim školama (bivše preparandije) koje traju četiri godine. Nakon odslušane četvrte godine polaže se ispit zrelosti. Za definitivno (stalno) namještenje potrebno je odraditi dvije godine i položiti stručni ispit. Zakonom je propisano da se u mjestima gdje ima više od 40 djece sposobnih za školu moraju osnovati opće pučke škole. U pučkoj školi učitelj mora biti one vjere kojoj su pripadali učenici škole, a u konfesionalno mješovitim školama, ako su postojala dva učitelja jedan je morao biti one vjere kojih je preko 25 posto učenika. Niže pučke škole imaju četiri razreda, od kojih je četvrti razred za one učenike koji prelaze u više pučke škole ili srednje i traje dvije godine. Navršenom dvanaestom godinom odvajaju se učenice od učenika u posebne prostorije. U nadopuni zakona iz 1898. godine stoji da nije dozvoljeno srodstvo učitelja iste škole, kao ni ravnatelja s učiteljem.

Više pučke škole trajale su četiri godine i bile su nastavak na završene četverogodišnje niže pučke škole. Postojale su više pučke škole gospodarskog, obrtničkog i trgovačkog smjera. Vlasnici tvornica i većih obrtničkih radnji, koji se u poslu služe djecom, obavezno su tu djecu morali slati u škole ili im omogućiti obučavanje 12 sati tjedno o svom trošku po propisima za javne škole u ustrojenoj tvorničkoj školi.

Izidor Kršnjavi napušta Stranku prava i priključuje se Narodnoj stranci (1884.). Zbog pristupanja Khuenovoy stranci, dio hrvatske javnosti smatra ga izdajicom, no on se opravdavao da je samo na taj način mogao zaštititi Hrvatsku od represivnog režima. Imao je veliki utjecaj na izgasavanje *Školskog zakona* (1888.) Godine 1891. imenovan je predstojnikom Odjela za bogoštovlje i nastavu. Na tom mjestu ostaje do 1897. godine. Zalagao se za izgradnju novih pučkih škola, uveo je "slojd" (ručni rad) i školske izlete. Prema prosudbi Dragutina Frankovića, Kršnjavi je kočio svaku inicijativu koja je dolazila iz redova naprednih učitelja (Franković, 1958, 177). Godine 1894. održao je sastanak sa školskim nadzornicima na kojem je istaknuo da je zadaća pučke škole da osim vjeronauka djecu uči samo čitanju, pisanju i računanju. Ipak, zaslužan je za osnivanje Obrtne škole i mnogih drugih kulturnih ustanova. Nakon pada Khuena pristupa pravaškoj stranci i radi kao sveučilišni profesor, a reformom školstva i odgoja bavio se do smrti 1927. godine.

Za vrijeme banovanja Khuen Hedervarya, zbog provođenja mađarizacije, bili su česti prigovori na školske zakone i otvaranje škola na jeziku narodnosti. Bilo je i onih koji su branili otvaranje bilo kakvih škola i opismenjavanje. Iščitavanjem statističkih podataka vidljivo je da u razdoblju od 1888. do 1902. godine povećan broj pučkih škola. Godine 1888. bilo ih je 1.248, a 1902. godine 1.412. U

istom razdoblju povećan je broj djece u svagdanjoj školi sa 127.197 na 174.405. (Franković, 1958, 242)

Nakon Khuena, u nizu apsolutističkih vladavina prethodnih banova najveći udarac političkom životu zadao je Slavko Cuvaj brat Antuna Cuvaja. (Macan, 1992; Engelsfeld, 1999.). Banom je postao u siječnju 1912. godine i iste godine raspušta Sabor i suspendira Ustav te postaje povjerenikom (komesarom). Na njegovu nasilnu politiku reaguju srednjoškolski učenici organizirajući generalni štrajk koji se proširio po cijeloj zemlji. Cuvaj daje naredbu da se zatvore sve škole na mjesec dana. Na njega su izvršena dva neuspješna atentata. Bježi u Beč i više se ne vraća na mjesto povjerenika. Za njegova nasljednika 1913. godine dolazi ban Ivan Skerlec, koji će tu dužnost obavljati do 1917. godine.

Početak prvog svjetskog rata 1914. godine, započelo je ratno djelovanje škola i obrazovanja. Mnogi su učitelji mobilizirani, nastava je neredovita, a školske se zgrade prenamjenjuju u bolnice zbog velikog broja ranjenika. Zbog odlaska očeva u rat djeca su morala pomagati kod kuća naročito za vrijeme velikih poljoprivrednih radova zbog toga je oslabio i polazak djece na nastavu. Učitelji koji nisu bili mobilizirani dobili su dodatne zadaće da pomažu u općinskim poslovima, da organiziraju prikupljanje tople odjeće, kupinova lišća za čaj, novčanih priloga za invalide i ratnu siročad.

Školska godina 1876/77. Školska godina počela je 1. studenog 1876. U školi se predavalo po osnovi izdanoj naredbom vis. kralj. zem. vlade, odjel za bogoštovlje i nastavu, od 24. kolovoza 1875., br. 2949, za opće pučke škole u kojoj rade četiri učitelja. Zbog pomanjkanja broja učionica u školskoj zgradi, dio učenika pohađao je obuku u gradskoj oružani.

Dekretom zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 15. prosinca 1876., broj 6047, ravnajućim učiteljem dječjačke i djevojačke opće pučke škole u Koprivnici imenovan je Jakob Šalamun. Učitelj Mijat Maljevec umro je od upale pluća 23. prosinca 1876. U koprivničkoj školi radio je od 1857. godine. Zbog smrti učitelja Maljevca, učitelj Gjuro Ester preuzeo je obuku dječjaka četvrtog razreda, a učenici prvog i drugog razreda su spojeni u jedan razred. Dana 31. siječnja 1877. umrla je učiteljica Ljubica Tkalec.

Odredbom kr. županijskog školskog nadzorništva križevačkog od 1. ožujka 1877., br. 112, održana je u Koprivnici konferencija učiteljskog odbora na kojoj se pripremao program za održavanje učiteljske skupštine podžupanija križevačke i koprivničke.

Školski je odbor 1. veljače 1876. odlučio da će školska godina ubuduće počinjati 1. studenog, a završavati posljednjim danom kolovoza. No već se ove školske godine pokazala neizvedivost ovog zaključka te je odbor na svojoj sjednici od 31. srpnja zaključak promijenio u slijedeći: školska će godina završavati 14. kolovoza, a buduća školska godina počinjati 15. listopada. Drugoproljetni javni

ispiti održavat će se 10. i 11. kolovoza. Dana 14. kolovoza završit će školska godina zahvalnom božjom službom i čitanjem ocjena i podjelom nagrada.

Školski je vrt u dobrom stanju. Gradsko poglavarstvo nabavilo je 600 komada raznih voćaka "divljaka". Zalaganjem ravnatelja Šalamuna "oplemenjeno" je preko 200 voćaka. Ravnajući učitelj Šalamun održao je u proljeće javno predavanje žiteljima Koprivnice i svim zainteresiranima o teoretskom i praktičnom uzgoju voćaka.

Škola je bila dobro opremljena nastavnim sredstvima i pomagalicama. Školu je naročito doniralo gradsko poglavarstvo, te je za ovu godinu nabavljeno: "podkovasti magnet s kotvicom, staklena šibka, munjonoša od kaučuka s poklopcem i vunenimi krpami, leidenska boca, odponac, sbirna leća ili zapalno staklo, spojeni cievi, kojima se zajedno pokaže tlak uzdaha, teglica zavinuta, stakljena štrcaljka, heronova tučka, boca kao vodomet kojom se pokazuje sustav ognjogasne štrcaljke, Teorija pedagogije ili nauk ob uzgoj od Stj. Basaričeka, Kratka poviest književnosti hrvatske i srpske od Iv. Filipovića, Kratka statistika za gradj. škole od Iv. Filipovića, Najvažnije jestive, sumnjive i otrovne gljive od Lorinsera na hrvatski priredio Josip Janda, metrični sustav u naravi, kubik-decimetar u 100 kockah, telurium u vriednosti od 35 for., Glaubens und Sittenlehre der kath. Kirche, Gruberove katekeze, slike za prvu pričest, slike manje za nagradu djeci." (Izvjješće 1876.177.).

Škola je bila član Matice hrvatske te je od nje dobila *Djela Stanka Vraza; Put oko zemlje, Izabrane Andresenove priče*. Od društva sv. Jeronima dobila je škola knjige *Život svetaca i svetica božjih, Prirodni zakonik, Danicu, koledar i ljetopis društva za godinu 1877*. Dozvolom gradskog poglavarstva nabavljeni su i plaćeni iz gradske blagajne časopisi *Napredak, Volksschule, Gospodarski list sa seoskim gospodarom, Cornelia za ženski ručni posao*.

Gradski školski odbor čine Viktor Špišić, gradski načelnik, predsjednik i mjesni školski nadzornik, Franjo Lugarić, kralj. županijski školski nadzornik, Pavao Lopatni, gradski podnačelnik i podpredsjednik, Josip Beruta, župnik koprivnički, Mavro Bettlheim, gradski zastupnik, Gjuro Ester, učitelj, Simo Kinder, ravnajući učitelj u Bregima, Karlo Legin, župnik u Bregima i mjesni školski nadzornik, Mirko Pevalek, gradski zastupnik, Nikola Podunajec, gradski zastupnik, Stjepan Semeraj, gradski zastupnik, Jakob Šalamun, ravnajući učitelj, Makso Verli, lje-karnik i gradski zastupnik.

Na kraju Izvjješća ravnajući učitelj Šalamun dao je osvrt na proteklu godinu: "Jedno je jošte, što se nerado ovdje spominje. Kod čitanja klasifikacije padati će čitateljem u oči preogroman broj izostale i radi nemarnoga polazka neizpitane školske mladeži. Ova škola doista što takova još od svog postanka doživjela nije. Kakove posljedice od takova nemarna polazka za školu i mladež proiztiču, prepušća se sudu razboritih ljudi. Da pako nebi tko posumnjao, da je tomu nemarnomu polazku učiteljstvo samo što krivo, valja mu tuj na obranu spomenuti, da je ono svakih 14 dana

točno sve izostanke popisalo i polit. oblasti daljeg uredovanja radi odposlalo.” (Izvjješće 1876./77.).

Školska godina 1877/78. Za ovu školsku godinu nema sačuvanog školskog Izvješća, a iz Sudetina feljtona saznajemo tek da su namješteni novi učitelji Mijo Židovec i Olga Loibel (iako namjesnu učiteljicu Loibel nalazimo i prethodne godine - op.a.) i kateheta o. Viktor Vidović.

Školska godina 1878/79. Školska godina započela je 15. listopada sazivom Duha Svetoga u župnoj crkvi. Zbog pomankanja prostora u školi, dječaci drugog razreda pohađali su nastavu u gradskoj oružarnici. Prvoproljetni ispiti u dječaćkoj školi održali su se 6., a u djevojačkoj 7. ožujka. U lipnju se bilježe slučajevi difterije kod školske djece te je škola po preporuci liječnika bila zatvorena od 20. do 28. lipnja.

Opetovna obuka razdijeljena je ove godine i kod dječaka i djevojčica u dva odjela. U drugi odjel upisivali su se svi oni koji su prvi odjel prošli s dobrim ili četvrti razred s odličnim uspjehom. Svi ostali polazili su prvi odjel. Obuka se održavala dva puta tjedno i to nedjeljom prijepodne od 8,30 do 11 sati, te srijedom od 10 do 12 sati.

Naredbom od 19. kolovoza 1875. učiteljski je zbor održavao svakog mjeseca po jednu redovitu učiteljsku sjednicu, na kojima se raspravljalo o načelima nastave, o stanju obuke, o čudorednom vladanju i napretku školske mladeži. Drugoproljetni ispiti održani su 10. kolovoza u opetovnici, a u općoj 11. kolovoza za dječake, a 12. kolovoza za djevojčice. Školska godina završila je 14. kolovoza misom, čitanjem ocjena i podjelom nagrada.

Učenici su prisustvovali svetoj misi sa svojim učiteljima svaki dan u 7,30 sati za toplijeg vremena, a kroz zimu samo blagdanima i nedjeljama u 8 sati. U školskom vrtu je 400 cjepova. Posijano je razno zrnje i košnice za uzgoj “divljaka”. Gradski školski odbor u širem sastavu čine Viktor Špišić, načelnik i predsjednik, Franjo Lugarić, kr. županijski školski nadzornik izvjestitelj. Ostali su članovi Gjurro Ester, učitelj, Salamon Deutsch, Karlo Legin, Blaž Liebman, Stjepan Semeraj, Mikula Podunajec i Antun Toplak, u užem gradskom školskom odboru su Viktor Špišić, Pavao Lopatni, podnačelnik i potpredsjednik, Josip Beruta, koprivnički župnik, Jakob Šalamun, ravnajući učitelj, Mirko Pevalek, Moric Bettelheim, Lavoslav Leeb, umirovljeni gradski liječnik i Makso Verli.

Školska godina 1880/81. Školska je godina počela 15. listopada. Predavalo se prema propisanoj osnovi za opće pučke škole sa četiri učitelja. Dozvolom visoke vlade od 25. rujna 1880., br. 5145, školska mladež 4. razreda muške škole poučavana je njemačkom jeziku u zimsko doba 2 sata, a u ljetno 3 sata tjedno. Naredbom zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 17. studenoga 1880., broj 6373, od 1. do 10. siječnja 1881. u popisu pučanstva sudjelovali su učitelji Ester, Židovec i Kirar. Obuka se normalno održavala jer su spojeni prvi i

drugi te treći i četvrti razred. Prve je poučavao ravnajući učitelj Šalamun, a druge vjeroučitelj. Zbog bolesti učiteljice Herman, njezin je treći razred spojen s drugim razredom koje je zajedno dva tjedna obučavala učiteljica Kirar. Županijski školski nadzornik Franjo Lugarić inspicirao je cijelu školu 24. svibnja.

Okružnicom zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 28. svibnja, br. 2592, izrečeno je visoko priznaje učiteljima i učiteljicama koprivničke pučke škole zbog “*savjesnog vršenja nadbožnih dužnosti*”.

Škola je od zemaljske vlade dobila sljedeće knjige: *Kratak nauk o ženitbi* F. Burcara i M. Stojanovića; *Pedagogičko-didaktički kaži put* F. Klaića; *Voćarstvo* M. Stojanovića; *Mali katekizam* (8 kom); *Velikih katekizam* (30 kom); *Počtenica* (20 kom), *Čitanka za II razred* (24 kom); *Čitanka za III razred* (18 kom). Ravnateljstvo c. k. naklade školskih knjiga iz Beča darovalo je: *Poslanica* (2 kom); *Bibl. Poviestih* (4 kom), *Računice* za I., II., III. i IV. razred.

Gradsko je poglavarstvo opremilo dvoranu za tjelovježbu najvažnijim spravama; nabavilo zvono na školskom hodniku kojim se navješćuje izmjena školskih sati, veliki ormar za knjižnicu, crnilo, krede i spužve. Gradska štedionica darovala je 40 forinti za kupnju obuće siromašnim učenicima, Gospojinsko društvo poklonilo je 6 fr. za kupnju potrebnih stvari učenicama za ručni rad, dok je koprivnički trgovac Franjo Kušević siromašnoj mladeži poklonio 50 školskih pločica. U školskom je vrtu zasađeno 56 komada raznih plemenitih voćaka. Tog je proljeća sveukupno oplemenjeno 654 komada voćaka.

Opetovna se obuka temeljem članka 5. naredbe od 20. prosinca 1875., br. 5749, u kojem stoji da se opetovna obuka može održavati samo u zimsko doba i to najmanje od 15. listopada do 15. travnja, održavala tri puta tjedno, nedjeljom od 8,30 do 10,30, utorkom i petkom od 10 do 12 sati. Školska je godina zaključena 14. kolovoza.

Gradski školski odbor u širem sastavu čine predsjednik Stjepan Šašić, umirovljeni potpukovnik i načelnik grada, izvjestitelj Franjo Lugarić kr. šk. nadzornik, a članovi odbora su Simo Kinder, ravnajući učitelj škole u Bregima, Josip Kirar, učitelj, te gradski zastupnici Salomon Deutsch, Karlo Legin, Blaž Liebman, Stjepan Semeraj, Mikula Podunajec i Antun Toplak. U užem su gradskom školskom odboru predsjednik Stjepan Šašić, podpredsjednik Pavao Lopatni, izvjestitelj Jakob Šalamun, odbornici: Josip Beruta, župnik, Josip Herlinger, rabin, Makso Verli, Mirko Pavelak, Janko Pevalek i Josip Solar, gradski zastupnici.

Školska godina 1881/82. Školska je godina počela 15. listopada. Konačan popis školskih “*sposobnjaka*” obavljen je po školskom odboru dana 16. listopada jer na prvi popis, koji je oglašen za vrijeme praznika, na upis nije došla ni trećina pozvanih roditelja. Predavalo se po propisanoj osnovi za opće pučke škole s četiri učiteljska mjesta. Učiteljski zbor dao je služiti mise zadušnice za pokojne književnike Mijata Stojanovića i Augusta Šenou. Misama, osim učitelja i školske mlade-

ži, prisustvovala je i koprivnička inteligencija. Školu je 21. lipnja 1882. inspicirao kraljevski županijski školski nadzornik Franjo Lugarić. Zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu, od 1. svibnja 1882., br.1027 ex 1880, priopćila je da će od 1. listopada 1880. ravnajući učitelj Šalamun i učitelj M. Židovec dobivati prvi petogodišnji doplatak, a od 1. listopada 1881. učitelji Ester i Kirar, te učiteljice Ljubica Kirar i Marija Herman. Opetovna obuka odvijala se samo kroz zimski semestar, tri puta tjedno.

U školskom je vrtu 70 komada najplemenitijih voćaka, 605 različitih cjepova i 2000 "divljaka". Od sljedeće će se jeseni uz prigodnu cijenu prodavati cjevovi a jedan dio cjepova će se podijeliti siromašnijim učenicima i mještanima.

Kraljevski je županijski školski nadzornik Franjo Lugarć, mjesni školski nadzornik je Makso Verli, ravnajući je učitelj Jakob Šalamun. Širi gradski školski odbor čine predsjednik Stjepan Šašić, načelnik grada, izvjestitelj Franjo Lugarić, te odbornici Simo Kinder, Josip Kirar, Salomon Deutsch, Karlo Login, Blaž Liebman, Stjepan Semeraj, Mikula Podunajec i Antun Toplak. Uži gradski školski odbor čine predsjednik Stjepan Šašić, potpredsjednik Makso Verli, izvjestitelj Jakob Šalamun, odbornici Josip Beruta, Janko Pevalek, Josip Herlinger, Pavao Lopatni, Mirko Pevalek i Josip Solar.

Školska godina 1882/83. Školska je godina počela 15. listopada svečanom službom božjom. Učiteljica Ljubica Murov dopisom zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 3. siječnja, br. 14137, obaviještena je da će primati prvi petogodišnji doplatak. Dopisom od 30. siječnja, br. 149, nagrađen je s 50 for. i pohvalom ravnajući učitelj Jakob Šalamun za promicanje voćarstva u Koprivnici i njenoj okolici. Učiteljica Olga Loibl također je dopisom od 8. ožujka, br. 2427, obaviještena o dobivanju prvog petogodišnjeg doplatka. Te se školske godine pojavila bolest difterija te su na preporuku gradskog fizika Franje Hermana zatvorene dječjačka i djevojačka škola od 30. svibnja do 11. lipnja.

Zemaljska vlada, odjel za bogoštov, je dopisom od 9. lipnja, br. 4289, ravnajućem učitelju Jakobu Šalamunu, učitelju Miji Židovcu, učiteljicama Ljubici Kirar i Mariji Herman dodijelilo visoka priznanja za njihovo uspješno djelovanje na području pučke prosvjete u školskoj godini 1882.

Školski je vrt, kako pišu, u dobrom stanju. Godinu ranije po prvi su se puta prodavale voćke iz školskog vrta, ima 574 cjepova, 100 "divljaka", 120 šljiva bistrice, 48 oraha, 400 divljih kestena i 500 platana. Ravnajući je učitelj Šalamun u proljeće održao dva praktična predavanja stanovnicima grada Koprivnice u školskom vrtu o načinu cijepjenja voćaka. Učenici opetovnice bili su praktično obučavani o cijepjenju voćaka u vrtu.

Zemaljska vlada darovala je siromašnoj školskoj mladeži knjige, a školskoj knjižnici poklonila je *Izvjeshće o tršćanskoj izložbi god. 1882.* Gradsko je poglavarstvo doniralo za siromašnu školsku mladež, a školi je iz gradske blagajne plaćalo

nabavku *Službenog glasnika, Napredka i Bazara*. Kraljevski i županijski školski nadzornik je Franjo Lugarić, mjesni je školski nadzornik Makso Verli, ravnajući je učitelj Jakob Šalamun. Širi gradski školski odbor čine predsjednik Stjepan Šašić, načelnik grada, izvjestitelj Franjo Lugarić, odbornici Simo Kinder, Josip Kirar, Salomon Deutsch, Karlo Login, Blaž Liebman, Stjepan Semeraj, Mikula Podunajec i Antun Toplak. Uži gradski školski odbor čine predsjednik Stjepan Šašić, potpredsjednik Makso Verli, izvjestitelj Jakob Šalamun te odbornici Josip Beruta, Janko Pevalek, Josip Herlinger, Pavao Lopatni, Mirko Pevalek i Josip Solar.

Školska godina 1883/84. Školska je godina počela 15. listopada 1883. godine. Zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu, dopisom od 27. travnja 1884., br. 3900, povjerila je nadzor nad svim školskim vrtovima Podžupanije koprivničke ravnajućem učitelju Jakobu Šalamunu. Dana 9. lipnja po nalogu zemaljske vlade od 18. svibnja, br. 5224, pod predsjedavanjem Franje Lugarića, održana je sjednica na kojoj se raspravljalo o predstojećoj zemaljskoj izložbi u Budimpešti. Školu je inspicirao kr. žup. šk. nadzornik Franjo Lugarić 16. lipnja 1884. iskazavši naročito zadovoljstvo uspjehom školske mladeži i radom učiteljskog zbora. Školska je godina zaključena 14. kolovoza.

Školska je knjižnica povećana za naslove: A. Trumer: *Voćarstvo*; D. Trstenjak: *Školski vrt na selu*; F. Stjepanek: *Kratka nauka o voćarstvu*; Dragutin Stražimir: *Vinogradarstvo*. Knjižnica je primila knjige od Matice hrvatske, Društva sv. Jeronima i Pedagogijskog zbora. U školskom je vrtu 2563 komada voćaka, 409 platana i 239 divljih kestena. U vrtu je i 236 mladih trsova.

Širi gradski školski odbor čine predsjednik Stjepan Šašić, načelnik grada, izvjestitelj Franjo Lugar i odbornici Simo Kinder, Josip Kirar, Salomon Deutsch, Karlo Login, Blaž Liebman, Stjepan Semeraj, Mikula Podunajec i Antun Toplak. Uži gradski školski odbor čine predsjednik Stjepan Šašić, potpredsjednik Makso Verli, izvjestitelj Jakob Šalamun, odbornici Josip Beruta, Janko Pevalek, Josip Herlinger, Pavao Lopatni, Mirko Pevalek i Josip Solar.

Školska godina 1884/85. Početkom ove školske godine, navodi Sudeta, osnovano je društvo *Dobrašin* za podupiranje vrijednih siromašnih školskih učenika. Članovi su društva ugledni koprivnički građani. Sačuvanog školskog izvješća nema.

Školska godina 1886/87. Školu je 13. prosinca 1886. posjetio veliki župan županije bjelovarsko - križevačke Bude pl. Budisavljević, koji je u školsku spomenicu napisao: "*Dne 18. prosinca 1886. pohodio je školu, povjerenu prokušanoj ruci moga nekad saučenika, a danas ravnajućeg učitelja, gosp. Gjure Estera i na radost iskrenu uvjerio o redovitu polasku pa dobru napretku mladeži, a dostojnu skladu svjesnog učiteljskog zbora.*" (Sudeta, 1931).

Na području grada Koprivnice popisano je 612 djece (279 dječaka i 333 dje-

vojčice) koja su bila sposobna za polazak u školu. Na kraju je školu upisalo njih 530, od toga 242 dječaka i 288 djevojčica. Sačuvanog školskog izvješća nema.

“Kraljevska zem. vlada odjel za bogoštovlje i nastavu obnašala je od ravnajućeg učitelja Gjura Estera priredjene i nakladom A. Betlheia u Koprivnici izdane ‘Risanke za mladež hrvatskih pučkih škola’ pripustiti za učevnu porabu u ovozemaljskih pučkih školah. Rečene risanke imaju 6 brojeva, a ciena je svakome broju od 8 listova 8 nč.” (Službeni glasnik, lipanj, 1887).

Školska godina 1887/88. U školu je od 619 obveznika upisano njih 440. Iz *Koprivničkih novina* saznajemo da je školu posjetio zemaljski školski nadzornik Antun Cuvaj i u školsku spomenicu napisao: *“Dne 24. i 25. travnja pregledavao sam ove škole i našao: mladež dobro discipliniranu i naprednu, a učiteljski zbor u najljepšoj slozi.”* (Sudeta, 1931).

Do godine 1887. zajedno su se obučavali šegrti i opetovčani. Dana 15. listopada 1886. na temelju obrtnog zakona od 1884. godine čl. XVII u smislu statuta kr. zem. vlade odjela za bogoštovlje i nastavu od 30. 5. 1887., broj 9485 ex 1885., otvorena je šegrtska škola s redovita tri razreda višeg odjela. Za ravnatelja je imenovan Gjuro Ester, a redovitim učiteljima u školi postali su Josip Kirar, Mijo Židovec, Franjo Gaži, Theodor Totta i Josip Šternfeld.

Iz Službenog glasnika od 31. listopada 1888. saznajemo da je zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu, ispitanoj učiteljici ženskih ručnih radnja i kućanstva Mariji Fingerovoj dozvolila da u Koprivnici o svom trošku može otvoriti i uzdržavati privatnu školu za ženske ručne radnje.

Školska godina 1888/89. Školska je godina započela 1. listopada 1888. Zemaljska je vlada dopisom od 9. listopada 1888., br. 9731, imenovala namjesnu učiteljicu koprivničke dječачke škole Tereziju Vlašić podučiteljicom opće pučke škole u Kapeli, a na njezino je mjesto došao je namjesni učitelj, kandidat pučkog učiteljstva, Konrad Leušteck, koji je započeo službovati u Koprivnici 5. studenog 1888. godine. Bolesnu učiteljicu Ljubicu Kirar, koja je dobila dopust do kraja školske godine, dekretom kr. županijske oblasti u Bjelovaru od 12. veljače 1889., br. 1597, zamijenila je suplentica Dragica Hamulak. Učiteljica Ljubica Kirar rođ. Juranović, supruga ovdašnjeg učitelja Josipa Kirara, umrla je 23. ožujka 1889. od sušice.

Školska je zgrada u dobrom stanju, ali su učionice male, zato je dječачki četvrti razred obuku pohađao u staroj bolnici. U školskom se dvorištu podiže posve novo igralište (*gombalište*), za koje nedostaju još neke sprave. U školskom vrtu zasađeno je 1400 “divljih” i 700 komada “oplemenjenih” voćaka i više trsova “američke” i domaće vinove loze.

Od učila škola ima 120 slika za zornu obuku, 2 zemaljske kugle (globusa), 1 tellurium, 16 starih zemljovida, 3 računala, 620 risarskih predložaka i 16 slika za obuku u prirodopisu, 24 fizikalna aparata te veliku zbirku prirodnina. Gradska

je općina školi ove godine nabavila 4 nova zemljovida, Šandor Koloman poklonio je 3 komada rude iz Idrije, učitelj Josip Kirar darovao je prepariranog bijelorepog orla i divlju patku, a ljekarnik Smelak jednu prepariranu sovu.

Učiteljska knjižnica broji 361 djelo u 714 svezaka. U učeničkoj dječackoj knjižnici nalaze se 64 djela u 65 svezaka, a u djevojačkoj 62 djela u 63 sveska. Gradski školski odbor čine gradonačelnik Viktor pl. Špišić, koji je ujedno predsjednik, gradski zastupnik Gjuro Vaić, potpredsjednik, odbornici su Josip Beruta, rimokatolički župnik, Jakob Hessel, rabin, dr. Niko Selak, gradski fizik, Gjuro Ester, ravnajući učitelj, Arnold Betlheim, Šandor Gross, Jakob Hiršler, Frano Kušević, Martin Krapinec, Tomo Podunajec, svi gradski odbornici. U gradu radi vrlo agilno društvo za potporu siromašnoj mladeži *Dobrašin*.

Prvoproljetni ispiti novim su školskim zakonom od 31. listopada 1889. ukinuti, a godišnji ispiti održani su od 19. do 27. srpnja. Školska godina zaključena je 31. srpnja 1889.

Školska godina 1890/91. Školska je godina započela 1. listopada 1890. svečanom misom. Otvorena su četiri redovna razreda i drugo godišće četvrtog razreda kod djevojčica, a kod dječaka dva prva razreda, jedan drugi, treći i četvrti razred i drugo godišće četvrtog razreda.

Školu je 17. listopada 1890. posjetio veliki župan bjelovarsko - križevačke županije i varaždinske županije Radoslav pl. Rubido Ziči. U školi je proveo cijelo prijepodne i osobno ispitivao školsku mladež. Bio je zadovoljan znanjem učenika te je pohvalio učiteljski zbor. Tom je prigodom nagradio je učenike četvrtih razreda s 10 forinti. Dozvolom kraljevske zemaljske vlade, primljena je 12. prosinca 1890. ispitana kandidatkinja Marija Benedik kao predavačica za ženski ručni rad.

Školu je inspiciroao 16., 17., i 18. veljače 1891. kr. zem. školski nadzornik Josip Stipetić i ustvrdio: "*Pregledao sam škole u gradu Koprivnici, te rado priznajem da je učiteljski sbor dužnosti svoje savjesno vršio.*" (Izvjješće 1890/91). Redovitu godišnju inspekciju 22. i 23. travnja 1891. obavio je kr. županijski školski nadzornik Matija Valić.

Hrvatski je ban grof Dragutin Khuen-Hedervary posjetio koprivničku školu 7. svibnja 1891. godine. Za taj je posjet škola bila posebno svečano ukrašena. Pred školskim ulazom pozdravio ga je ravnajući učitelj Gjuro Ester, a u ime školske mladeži pozdravili su ga učenici četvrtog razreda Marija Gudić i Stjepan Koči. U Izvjješću stoji da je u školsku spomenicu Đuro Ester zapisao: "*... kao osobito radostan moment u ljetopisu ovoga zavoda spomenuti mi je, da je kr.visoka vlada blagoizvoljevala potvrditi zaključak gradskog zastupstva, po kojem se ima graditi nova nova školska zgrada, pak je za gradnju iste revnim nastojanjem kr. vladinog povjerenika za grad Koprivnicu poglavitog g. Kolomana pl. Matačića danom 30. srpnja o.g. obavljena već jeftimba i tim će se privesti kraju djelo koje se zbog mušica nekolike*

gospode bilo toli zategnulo. Trošak čitave gradnje proračunan je na 50.000 forinti, a bit će to po nacrtu, koji je izrađen kod građevnog odsjeka visoke kr. zemaljske vlade, krasna jednokatna zgrada sa 13 učevnih soba, velikom dvoranom za zbornivu te gimnastiku, dvjema sobama za modelocanje i risanje, i sa stanom za podvornika, Bože daj, da doživimo vidit je gotovu.” (Izvjješće 1890/91).

Školska godina 1891/92. Školska je godina započela 1. listopada 1891. Veliki župan Županije varaždinske i bjelovarsko-križevačke te područnih gradova, Radoslav pl. Rubido-Zichy dekretom od 6. listopada 1891., br. 534 ex 1891., imenovao je Kolmana pl. Mattachicha kr. vladinim povjerenikom za grad Koprivnicu i mjesnim školskim nadzornikom.

Školsku je mladež tijekom prosinca zahvatio hripavac, a u siječnju ospice. Škola je bila zatvorena od 20. siječnja do 1. ožujka, pa je obuka nadoknađena u kolovozu. Učiteljstvo i školska mladež svečano su prema naredbi zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 26. veljače 1892., br. 13150, proslavili tristo-godišnjicu rođenja Jana Amosa Komenskoga. Tom je prigodom bilo podijeljeno nekoliko knjižica o životu i djelovanju tog pedagoga.

Dana 29. ožujka 1892. umro je učitelj Gjuro Ester. Ester je pobolijevao od srčanih i jetrenih problema već od 1887. godine.

“Pokojnik je rođen 2. ožujka 1844. u Koprivnici, gdje je i početne škole svršio. Gimnazialne nauke slušao je u Zagrebu, Varaždinu, Senju a preparandialne u Beču i Zagrebu. Učiteljevao je jedino u Koprivnici i to punih 27 godina. Školu je ljubio i o njoj rado govorio, te je svaki napredak želio. Učiteljskim se je zvanjem dičio, kolegialnost kao i svoje poglavare visoko cijenio. Obzirom na njegove literarne zasluge imenovao ga je hrvatski pedag. književni sbor u Zagrebu dne 2. studenog 1873. svojim prvim članom. Koliko je Ester bio ljublen i štovan u gradu Koprivnici i okolici najboljim je dokazam ono veliko saučešće koje je izazvala njegova smrt kao i sjajni sprovod kojemu prisustvovahu sve ovdašnje oblasti, korporacije, društva, građanstvo, školska mladež s mjestnim i okolnim učiteljstvom, a ini mnogi njegovi prijatelji i znanci iz prostrane ravne Podravine. Odar i lijes bijaše pokriven s krasnim spomen vijencima s vrpcami od kojih izticahu se oni slavnoga gradskoga poglavarstva, učiteljskoga shora i mjesne školske mladeži. Nad otvorenim grobom rekao mu je potpisani izvjestitelj (Mijo Židovec - op. a.) zvanju primjereno slovo, a hrvatsko pjevačko društvo ‘Podravec’ odpjeva pjesmu tužaljku.” (Izvjješće 1891/92).

Otpisom kr. županijske oblasti u Bjelovaru od 2. travnja 1892., broj 3114, uprava škole povjerena je učitelju Miji Židovcu. Namjesna učiteljica Ivka Hiršlov zadržana je do konačnog popunjenja učiteljskog mjesta u 1.A dječjačkom razredu. Zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu, otpisom od 13. travnja 1892., br. 3754, temeljem zaključaka koprivničkog zastupstva i gradskog školskog odbora, obzirom na članak 16 školskog zakona od 31. listopada 1888., dozvolila je da se početkom školske godine 1892/3. u školi otvore peti razredi, te da se otvore

dva nova radna mjesta za učitelja i učiteljicu. Dekretom zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 13. travnja 1892., broj 3754, imenovan je namjesni učitelj Franjo Kovačević privremenim učiteljem te je 30. travnja položio službenu zakletvu. Učenice niže pučke škole sa svojim su radovima sudjelovale na jubilarnoj gospodarsko - šumarskoj izložbi u Zagrebu, a škola je odlikovana velikom medaljom za izloženi ručni rad.

Proslava sv. Vjekoslava održana je 21. lipnja na kojoj je vjeroučitelj Zeno Sokolić održao učenicima prigodan govor. Župnik Likević iz Martijanca obavio je 18. srpnja ispite iz vjeronauka. Mita Nešković, kr. županijski školski nadzornik, inspicirao je školu 21. i 22. srpnja. Zbog nedostatka školskog prostora dječaci trećeg razreda obuku su polazili u privatnoj kući Aurelije Tonković. Ugovor o najmu istjecao je 1. kolovoza, a kako se na kratko vrijeme nije mogao naći prikladan prostor, gradski školski odbor na sjednici od 20. srpnja odredio poludnevnu obuku za 2. i 3. dječaćki razred. Obuku je od 1. kolovoza do kraja godine u oba razreda držao učitelj Franjo Kovačević. Izgradnja nove školske zgrade bližila se kraju.

“Novom školom dobio je naš drevni grad vrlo lijepu jednokatnicu koja bi mogla i većem gradu uresom biti. U toj zgradi preliminarno je prizemno 6 školskih soba, a u I katu isto toliko. Osim toga proviruje na zapadnoj strani na srijedi ove sgrade prostrano moderni zahtjevom odgovarajuća gombaonica. Prizemno skrbljeno je za udoban stan školskog podvornika. U I katu pako nalazi se jedna soba za sbornicu, za ravnateljsku pisarnu, za knjižnicu, a jedna za kabinet opredjeljenja. Vanjsko lice ove zgrade jest upravo sjajno, arhitektoničkimi nakiti providjeno. Krasan krov od škriljevca uveličava je ukusno provirujući dimnjaci, munjovodi, svjetlišna okna, suzbijači sniega i ini modernim zahtjevom odgovarajući objekti. U zgradu se ulazi sa istočne strane na dvojna velika glavna ulazna vrata sa nadprozori a sa zapadne strane sgrade vode dvojna izlazna vrata u dvorište. Nutarnje razredjenje odgovara posvema zahtjevom novijeg vremena. Vrijedno je spomenuti prostrane hodnike, predsoblje i ine za udobnost služeće prostorije. Po propisu dosta veliki prozori odlikuju se sa 3 vanjska prema van, a unutarnja prema unutar otvarajući krila od arižovog drva, donja krila sa šprljci u dva polja razdjeljena te prozornom policom i okapnicom providjena. Nova sgrada dobiva tim veću vrijednost što će se posve novim pokuštvom opremiti, koje će do 15. 9. o. g. prigotovljeno biti. I tako smo u toj podpunoj nadi da će se otvorenje nove škole prvih dana mjeseca listopada o. g. preuzeti moći”. (Izvjješće 1891/92).

U školskom vrtu je 800 “oplemenjenih” voćaka i 200 komada “divljaka” i nekoliko trsova. Te je godine zasijano sjeme dudu. Osim toga, uređen je pokusni vrt (pokušalište) za praktičnu obuku opće pučke i opetovne ženske školske mladeži. Učenice četvrtog razreda marljivo su vježbale u vrtu i postigle izvrsne rezultate. Svilogojstvom se te godine sa školskom mladeži bavio učitelj Franjo Kovačević.

Gradsko je zastupstvo na svojoj sjednici 8. srpnja na prijedlog školskog odbora, za uvođenje pčelarstva doniralo školi 60 forinti, tako da će se od sljedeće školske godine mladež početi baviti i tom djelatnošću. Igralište ("gombalište") se nalazi u školskom dvorištu.

Već spomenuti odjel za bogoštovlje i nastavu dekretom od 18. srpnja 1892., br. 8081, imenovao je učitelja Miju Židovca ravnajućim učiteljem dječачke i djevojačke pučke škole. Godišnji su ispiti održani 5., 9. i 10. kolovoza, a školska je godina zaključena 19. kolovoza.

Gradski školski odbor je u sastavu Koloman pl. Mattachich, kr. vladin povjerenik i predsjednik, Gjuro Vaić, gradski zastupnik i zamjenik predsjednika. Ostali odbornici su Antun Kovačić, gradski župnik, Simon Hessel, kotarski rabin, dr. Franjo Labaš gradski fizik, Mijo Židovec, učitelj, te gradski zastupnici Arnold Betlheim, Šandor Gross, Jaques Hirschler, Franjo Kušević, Tomo Podunajec i Josip Reš.

Školska godina 1892/93. Zbog nedovršenih dogradnji u novoškolskim prostorijama ova je školska godina počela 17. listopada 1892. godine. Te su školske godine otvoreni dječачki i djevojački peti razredi. Nova je školska zgrada blagoslovljena i otvorena uz skromnu svečanost 20. listopada 1892. godine.

"Već ranim jutrom bje školska zgrada iskićena narodnjim barjacima. Učiteljstvo i svakolika školska mladež sakupi se u 7 i ½ sati s jutra u školskim prostorijama. Četvrt sata iza toga dodje u školu izaslanik slav. grad. poglavarstva gradski vijećnik pogl. Gospodin Ivan Marenić u pratnji nekoje gospode gradskih zastupnika. Točno u 8 sati otputi se pomenuto izaslanstvo, učiteljstvo i školska mladež u crkvu č. o. o. Franjevaca, gdje č. o. kateketa Zeno Sokolić otsluži svečanu misu. Poslije mise krene povorka u školu kamo su pridošli kralj. vladin povjerenik za grad Koprivnicu, poglaviti gospodin Koloman pl. Mattachich, gradski župnik vel. gosp. Antun Kovačević, više g.g. gradskih zastupnika i ino odličnije općinstvo. Sveti obred blagoslova obavi veleč. gos. domaći župnik uz asistenciju katekete č.o. Zene Sokolića. Nakon obavljena blagoslova prozbori gosp. župnik zgodno slovo.

Iza toga sakupi se svekolika školska mladež sa učiteljstvom u dosta prostranoj sa slikama Njihova c. kr. apoštolskih veličanstava, zatim slikom preuzvišenoga gospodina bana kao i trobojnicom u urešenoj gombalačkoj dvorani. Ovamo pridodju i izaslanici slav. gradskog poglavarstva i zastupstva uz ino otmenije općinstvo koje je svečanosti prisustvovalo. Nakon što su g. g. izaslanici zauzeli svoja mjesta stupi naprijed jedna u bijelo odjevena učenica petog razreda te pozdravi kr. vladina povjerenika pogl. gosp. Kolomana pl. Mattachicha svečanosti primjerenom besjedom.

Poglaviti g. povjerenik uzvrati oduljim govorom u kojemu spomene ponajviše očinsku brigu visoke kr. zemaljske vlade, koja neumornom gorljivošću promiče kulturni zadatak u našoj domovini i koja je i ovdje u velikoj mjeri udostojala pružiti svoje visoke blagonaklonosti priposlavši za izgradnju ove škole gotov nacrt te idući

Br. 14. - Gradski školski odbor u Koprivnici.

Glavnomu gradskom poglavarstvu
Koprivnici

M primilka post. / dostavlja se ovaj pismo
gradskom poglavarstvu predlog Ravni na
nemarni polaznik škole sa 20 detakih broje
va, kao i 18 komada spomena na muvalne
rodilje tme, da još uvijek imade učevika,
dotieno učevica, koje udato višestrukim
prijavu mijesu još niti jedan sat bile ove
školske godine u školi.

Glavno se gradsko poglavarstvo uljuba
umogava, da izvoli turotkovnim redide
fieu otovnu rabona osijetiti otati.

U Koprivnici, dne 25. srpnika 1893.

Gradskog školskoga odbora

Predsjednik: *Neumann* Tajnik: *M. Židovec*
razvoj: J. Kirar

Obavijest gradskom poglavarstvu ravnatelja
Mije Židovca iz 1893. godine. (DAVŽ)

POZIV.

Dne 25. svibnja t. g. držati će se svečana glavna skupština učiteljskoga
društva za grad Koprivnicu i okolice u 1/2 10 prije podne u prostorijama naše opće
pučke škole u Koprivnici kamo se p. n. g. članovi najljubnije pozivaju, da u potpunom
broju dođu izvole.

Dnevni red:

1. Pozdravni govor predsjednikov;
2. Izvješće privremenoga odbora;
3. Čitanje potvrđenih pravila;
4. Izbor predsjednika, tajnika, blagajnika i odbora
5. Rasprava pitanja: Što li mogla učiniti škola, da narod knjigu što više za-
voli. Izjestitelj raz. učitelj Broz Kvirin.
6. Pojedini predlozi;
7. Uplata upisne i članarine članova.

Za priv. pripravljujući odbor učitelji druz. za grad Koprivnicu i okolice.

U Koprivnici 25. travaja 1893.

Predsjednik: **F. Hehtl** Tajnik: **J. Kirar**
raz. učitelj. učitelj.

Želite li da se banket priredi uz platu od 2 for. od osobe, tad izvolite to do
20 svibnja t. g. ovdje u Koprivnici prijaviti.

Poziv na učiteljsku skupštinu iz 1893. godine
(DAVŽ)

ovogradskom poglavarstvu i zastupstvu u svemu na ruku u toliko da se je mogla ovakova školska zgrada ovdje podići.

Govornik pobudi zatim lijepim riječima prisutno učiteljstvo na zdušno ustrajno i potpuno zvaničnih dužnosti, a mladež potakne na redovit polazak škole, poslušnost, pristojnost i marljivost. Dovršivši kr. vladin povjerenik svoj govor usklikene trokratni 'Živio' Njegovomu c. i kr. apoštolskomu veličanstvu, našem premilostivom kralju Franji Josipu i preuzvišenom gospodinu banu grofu Dragutinu Khuen-Hedervary-u, presvjetlome gospodinu predstojniku odjela za bogoštovje i nastavu dr. Isidoru Kršnjavomu i presvijetlom gospodinu velikom županu pl. Radoslavu Rubido-Ziechy-u na što po dvorami zaori iza svakog govornikova usklika trokratni 'Živio'. Nakon toga proglaši kr. vladin povjerenik pogl. g. pl. Mattachich školu otvorenom. Zatim se zahvali ravn. učitelj Mijo Židovec u ime učiteljskoga zbora kr. vladinom povjereniku slv. grad. poglavarstvu i zastupstvu na hvalevrijednom nastojanju oko podignuća nove školske zgrade, te im usklikne s učiteljstvom i školskom mladeži jednodušni 'živjeli'.

Konačno otpjeva mladež 'carevku' i time bje svečanost dovršena." (Izvjješće 1892/93.).

Zemaljska je vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu, dopisom od 27. rujna 1892., br. 12090, imenovala kandidatkinju pučkog učiteljstva u Zagrebu Bertu Stošić privremenom učiteljicom niže pučke djevojačke škole u Koprivnici. Vlada je dopisom od 7. listopada 1892., br. 12774, na osnovu članka 111 al. 3. školskog zakona od 31. listopada 1888., pučkog učitelja u Čučerju Julija Gollnera po vlastitoj molbi premjestila na nižu pučku školu u Koprivnicu. U školi je formirana mješovita paralelka prvog razreda, a za razrednicu je postavljena namjesna učiteljica Ivka Hiršl. Dopisom zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 30. 3. 1893., broj 4374, učitelj Franjo Kovačević premješten je na višu pučku školu u Sisak, a u Koprivnicu je došao učitelj niže pučke škole iz Kostrene Josip Brajković. Dekretom visoke zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 30. svibnja 1893. Berta Stošić imenovana je pravom učiteljicom na nižoj pučkoj djevojačkoj školi u Koprivnici.

Dana 28. studenog 1892. školu je posjetio predstojnik zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, dr. Isidor Kršnjavi u pratnji velikog župana Radoslava pl. Rubido-Zichya i kr. podžupana Georgijevića, kr. vladina povjerenika za grad Koprivnicu Kolomana pl. Mattachicha te Matije Valića, kr. žup. školskog nadzornika. Učiteljski zbor sa školskom mladeži dočekao je dr. Isidora Kršnjavog u lijepo okićenoj dvorani gdje ga je pozdravio ravnajući učitelj Mijo Židovec i učenica petog razreda Vilma Ulseš.

Kršnjavi je pregledao sve izložene učeničke radove, posjetio sve razrede, a u nekim je razredima sam ispitivao učenike. Bio je vrlo zadovoljan znanjem učenika te je osobno porazgovarao sa svakim od učitelja i učiteljica. "Iza obavljene

pregledbe pojedinih razreda blagdizvolio je presvjatli gospodin odjelni predstojnik zaglavni čavao na kamen-spomen ploči u gombaonici udarom kladiva pričvrstiti.” (Izvjješće 1892/93).

Klasifikacijski ispit za prvo proljeće zaključen je 28. veljače. Županijski školski nadzornik Matija Valić inspicirao je školu 22., 23., i 24. travnja. Cjelokupno je učiteljstvo bilo predstavljeno novoimenovanom gradonačelniku Aleksi Mikcu 30. svibnja 1893. godine. Gradski liječnik Vaclav Vondraček obavio je docijepljivanje školske mladeži dana 6. lipnja.

Temeljem zaključaka gradskog zastupstva od 13. 6. deset se učenica podučavalo izradi cvijeća od papira o trošku gradske općine. Podučavala ih je kroz 18 sati obuke izvan školskog radnog vremena gospođa Viktorija Sok, udovica jednog od gradskih liječnika. Učenice su završetkom tečaja pokazale zavidno umijeće.

U Izvjješću se Mijo Židovec osvrće na novu školsku zgradu “*Taj trošak izgradnje i novi namještaj iznosi 64 437 for. i 20. nov. Slavna je gradska općina izdala uistinu znatnu svotu. Nu ovaj izdatak lako shvati i protumači ako se uzme u obzir to da je u gradu Koprivnici podignut hram pučkoj prosvjeti koji odgovara modernim pedagog. načelima. Slobodni i kr. drevni grad Koprivnica znatno je pokročio u svom cvatu tokom vremena od kakvih 28 mjesecih. Nu najznamenitiji objekt njegova napretka jest nova školska zgrada koja spada u red prvih pučkih školskih zgrada u našoj domovini. Najdragocijenijom krunom okruniti će se slav. grad. poglavarstvo i zastupstvo svoj dosadanji rad ako uznastoji poraditi oko daljnjeg proširenja pučke nastave u ovom gradu. Koliko su okolnosti i odnošaji u ovom gradu potpisanom poznati, drži on da bi se prosvjetnim ciljevima najviše u prilog išlo, kada bi se kod ovogradskih pučkih škola otvorili šesti razredi, uz spajenje stručnih tečajeva sa ženskom školom.*

Pokućstvo u svim razredima je posve novo. Dvosjednih klupa najnovijeg sistema s izdubljenim sjedalima i naslonima načinjeno je 342 komada po 10 for. Uz ukupnu vrijednost od 3420 for. Sistem ovih klupa pokazao se u porabi vrlo slobodnim. I ostalo pokućstvo kod ovijeh škola također je posve novo i vrijedi osim klupa 1626 for. 40 novč.

Školska gombaonica, u njoj se nalaze slijedeće gibive gombalačke sprave i to 1 konj, 2 kozlića, stol za skok, ine sprave za skok, kao konopi, skakaći podnošci, dvostruke male i velike ruče (Barn), željezne ručice (Handl) od ½ kg do 43 klgr. Teške, 3 preče iz papir-machés, karike i gibiva preča i dvije strunjače. Nepomične se sprave prigotavljaju. Prenavedene pomične sprave naručene su u Beču od Firme J. Plaschkovitz za svotu od 918 for. dočim se trošak za postavljanje nagibnih sprava za sada još nemože iskazati.” (Izvjješće 1892/93.).

Školski je vrt je i dalje bio u dobrom stanju. Razdijeljeno je 150 komada raznih voćaka, a oplemenjeno 900 novih. U vrtu ima 1150 komada oplemenjenih voćaka, priličan je broj trsova i dudovih mladica. Do osnutka školskog pčelinjaka u toj školskoj godini nije došlo jer se nagodinu namjeravao osnovati novi školski vrt.

Školska je knjižnica dobro opremljena. Primaju se časopisi *Napredak*, *Književna smotra*, *Školski vrt*, *Službeni glasnik*, *Prijatelj slijepih i gluhonijemih*, *Novi vaspitač*, *Seoski gospodar*, *Gospodarski list*, *Gimnastika*. Od novih knjiga za učiteljsku knjižnicu su nabavljena djela: dr. Martin Štiglić: *Povjest pedagogije*, Stjepan Basariček: *Rukovod za početnicu i bukvar*, dr. A. Jurinac: *Američka loza*, Kvirin Bvoz: *Pčelarenje*, dr. Ivan Broz: *Hrvatski pravopis*, Šimun Frangeš: *Naputak o uporabi uspravnog pisma*. Učiteljska knjižnica broji 559 djela u 939 sveska. Učenička knjižnica prima časopise *Pobratim*, *Smilje*, *Bršljan*. Knjižnica je još nabavila knjige Marik: *Računstvo napamet*, Stjepan Korenić: *Pobožna duša*, Sime Vudy: *Danica i Ljubica*, Ivan Fincek: *Grad Zagaj ili Bog svojih neostavlja*, Kvirin Broz: *Pčelarenje*. U učeničkoj je knjižnici 159 djela u 163 sveska.

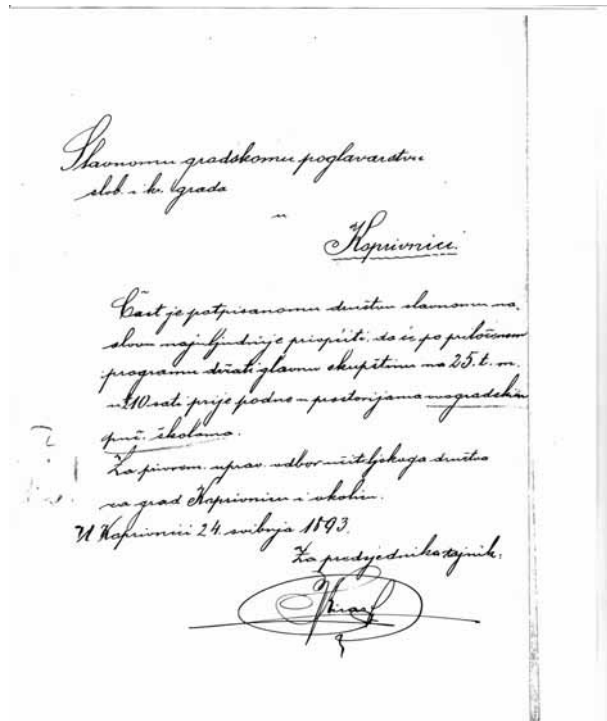
Škola je povećala i broj učila. Nabavljena su 2 primjerka zemljovida kraljevinah Hrvatske i Slavonije, 8 zemljovida pojedinih županija u Hrvatskoj i Slavoniji, 1 stalak, tronožac za zemljovide. Škola je za nastavu dobila i "jednu olovicu iz Bosne" koju je darovala učiteljica Marija Herceg, zrna crvenog koralja darovala je učiteljica Klobučar, sjeme vodopije (cikorije), sjeme cukorice, repe, plod cimetnjaka, zbirku sušenog bilja i hrptenjaču morskoga raka darovao je učitelj Kirar. Škola i siromašna školska mladež primila je darove u toku školske godine od zemaljske vlade (knjige za siromašne), gradske općine, koprivničke štedionice, Gospojinskog društva, podžupanice Jelke pl. Ožegović.

Godišnji ispiti održani su 25., 26. i 27. srpnja, a školska je godina zaključena 30. srpnja svečanom sv. misom i podjelom ocjena i nagrada.

Školska godina 1893/94. Školu je 29. ožujka 1894. godine posjetio veliki župan Bjelovarsko-križevačke županije Milutin Kukuljević Sakcinski. Škola je zbog širenja difterije i angine bila zatvorena od 1. do 10. svibnja, a zbog širenja šarlaha obuka je završena 15 dana prije roka. Školska je dvorana bila opskrbljena svim potrebnim spravama za vježbanje, formiran je novi školski vrt s površinom od tri četvrtine jutra. U njemu je podignut i pčelinjak za praktičnu poduku. U školskom izvješću, kako navodi Sudeta, tiskan je tekst *Mladeži na rastanku sa zavodom* učiteljice Dragice Hamulakove. (Izvješće nije pronađeno, op.a.)

Zemaljska je vlada i gradsko poglavarstvo darovalo potrebne školske knjige siromašnoj djeci (zemaljska vlada 48, a gradsko poglavarstvo 110 komada školskih knjiga), dok je gradska općina još darovala i 300 forinti za nabavku obuće i odjeće siromašnim učenicima. Dobrotvorka, posjednica i udovica Ana Ščetinec pretplatila je pet učenika i pet učenica sa svotom od 50 forinti za doživotne članove društva sv. Jeronima, a koprivnička su gospoda priredila ples 1. veljače 1894. Polovina prihoda koja je skupljena (41 forinta) darovana je siromašnim učenicima.

Školska godina 1894/95. Školska je godina započela 15. rujna 1894. misom i zazivom Duha Svetoga. Dopisom zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastava-

Obavijest iz 1893. godine o održavanju glavne skupštine (DAVŽ)

vu, od 23. kolovoza 1894., broj 10976, učiteljica Marija Jermić premještena je iz Remeta u koprivničku nižu pučku školu. Dopisom od 27. kolovoza iste godine, broj 4880, učiteljica Ivka Ebert premještena iz Koprivnice na nižu djevojačku pučku školu u Sisku. Dekretom kr. županijske oblasti u Bjelovaru od 31. kolovoza 1894., broj 10249, postavljena je za namjesnu učiteljicu na nižoj pučkoj školi u Koprivnici ispitana učiteljica Ivka Hiršl. Dekretom iste oblasti od 28. rujna, br. 11851, sastavljeni su kombinirani paralelni 2. i 3. razredi. Dopisom visoke zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, od 14. studenoga 1894., br. 8762, Ivka Hiršl razriješena je službe, a umjesto nje postavljena je Marija Pejac, kandidatkinja pučkog učiteljstva. Dopisom velikog župana dr. Milutina pl. Kukuljevića Bassany-Lakcinskog, od 12. studenog 1894., br. 1059, Branku Cvijanoviću, kotarskom predstojniku i kr. vladinom povjereniku za grad Koprivnicu, povjerene su agende mjesnog školskog nadzornika.

Školska je mladež uredno docijepljivana. Školu je inspicirao 24. rujna 1894. i 12. do 14. lipnja 1895. županijski školski nadzornik Matija Valić. Župnik iz Martijanca Ivan Np. Likević, održao je 18. lipnja 1895. ispite iz nauka vjere. Svetkovinu sv. Vjekoslava učiteljstvo i školska mladež proslavili su 21. lipnja

svečanom misom, a vjeroučitelj Makarij Makarić održao je govor o značenju te svetkovine. Sve nadbožne dužnosti učiteljstvo i školska mladež vršilo je prema propisima.

Učiteljski zbor održao je deset redovnih i jednu izvanrednu sjednicu. Na sjednicama se raspravljalo o predmetima vezanim za boljitak škole. Zaključeno je da su školska zgrada i namještaj u vrlo dobrom stanju i da je školska dvorana dobro opremljena spravama.

U školskom vrtu oplemenjeno je tijekom godine 550 komada raznih voćaka. U vrtu je još 410 komada lanjskih cjepova, 425 komada dudova i 250 komada "divljaka", dok je u matičnjaku 60 voćaka. U vrtu je uređeno i vježbalište za praktičnu nastavu pučke i opetovne ženske školske mladeži u vrtlarstvu. U vrtu je podignut pčelinjak za praktičnu nastavu.

Školska učiteljska knjižnica broji 1444 djela u 1670 svezaka, a učenička 183 djela u 185 sveska. Gospodin Franjo Šemper, trgovac u Koprivnici, poklonio je poučnu zbirku pamučnina u 15 uzoraka. Škola posjeduje 160 slika za zornu obuku, 3 zemaljske kugle, 27 zemljovida, 4 računala, 250 risarskih predložaka, 45 slika za obuku u prirodopisu, 175 komada u zbirci prirodnina, 24 komada u zbirci fizikalnih aparata, 30 slika i modela za obuku u metričkom sustavu, Layeve ornamente i *Bazar*. Visoka zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu, darovala je siromašnoj djeci 39 komada raznih školskih knjiga. Gradsko poglavarstvo darovalo je 300 forinti za nabavku odjeće i obuće. Siromašnu školsku mladež darivali su još Gradska štedionica, Čitaonica u Koprivnici i Katoličko gospojinsko društvo. Klasifikacija školske mladeži za prvo proljeće zaključena je 30. siječnja 1895. godine. Godišnji ispiti održani su 24., 25., 26., 27. lipnja 1895., a školska godina zaključena je 29. lipnja 1895.

Gradski školski odbor čine Branko Cvijanović, kotarski predstojnik, kr. vladin povjerenik za grad Koprivnicu i mjesni školski nadzornik kao predsjednik, Anton Kovačić, gradski župnik, zamjenik predsjednika, a ostali članovi su Simon Hessel, kot. rabin, Jaques Hirschler, trgovac i posjednik, Franjo Kušević, trgovac i posjednik, dr. Franjo Labaš, gradski fizik, Tomo Podunajec, posjednik, Josip Reš, graditelj i posjednik, Mijo Židovec, ravajući učitelj, i Ljubomir Živković, trgovac i posjednik.

Školska godina 1895/96. Školska godina započela je 1. rujna 1895. Dana 14. listopada 1895. Franjo Josip I. putovao je kroz Koprivnicu prema Zagrebu. Sva školska mladež sa svojim učiteljima u šest sati ujutro čekala ga je na koprivničkom željezničkom kolodvoru. Školska zgrada za tu je prigodu bila okićena zastavama.

Od 20. do 30. siječnja 1896. učitelji su sudjelovali u popisu gospodarstva i stoke. Za to vrijeme nastavu su držale učiteljice, jedan dan u djevojačkoj, a drugi dan u dječjačkoj školi. Dana 23. siječnja poslani su pisani i crtani radovi, te

djevojački ručni radovi u kr. županijsku oblast u Bjelovar kako bi sudjelovali na milenijskoj izložbi u Budimpešti.

Otpisom velikog župana dr. Milutina pl. Kukuljevića Bassany-Sakcinskog, od 25. siječnja 1896., br. 199, imenovan je mjesnim školskim nadzornikom za grad Koprivnicu javni bilježnik i gradonačelnik dr. Matija Pavelić. Docijepeljivanje školske mladeži obavili su 17. svibnja 1896. dr. Franjo Hadviger i dr. Vaclav Vondraček. Školu je 17. siječnja 1896. inspicirao Mita Nešković, a 26., 27., 28. svibnja Matija Valić.

U školskom vrtu je 1020 oplemenjenih voćaka, 425 dudova, 208 "divljaka", 50 komada vinove loze. Žiteljima je podijeljeno 250 oplemenjenih voćaka. Školska je knjižnica te godine preuređena i sastavljeni su novi katalozi. Učiteljska knjižnica broji 1623 djela u 188 svezaka (hrvatskih i njemačkih knjiga), a učenička 232 djela u 232 sveska.

Gradski školski odbor je u sastavu dr. Matija Pavelić, gradonačelnik i mjesni školski nadzornik, kao predsjednik, Antun Kovačić gradski župnik, zamjenik predsjednika, dok su ostali članovi Simon Hessel (kot. rabin), Arnold Betlheim (knjigovođa gradske štedionice), Miroslav Mihalinec (trgovac), Tomo Podunajec (posjednik), Adolf Scheyer, Šandor Topolak, Josip Vargovc (blagajnik gradske štedionice), Mijo Židovec (ravnajući učitelj).

Školska godina 1896/97. Školska je godina počela 1. rujna 1896. godine. Dana 14. rujna 1896. na koprivničkom kolodvoru koprivničko je učiteljstvo, uz ostalo značajno građanstvo, bilo predstavljeno nadvojvodi Leopoldu Salvatoru i nadvojvodkinji Blanki. Bila je to za koprivničko učiteljstvo velika čast. Naredbom zemaljske vlade odjela za bogoštovje i nastavu od 19. kolovoza 1896., br 14464, zbog vojnih vježbi ustupljene su sve školske prostorije u vojničke svrhe od 13. do 17. rujna 1896. Županijski liječnik dr. Vilim pl. Peić, nakon odlaska vojske, pregledao je školski prostor i svu školsku mladež 22. rujna.

Zemaljska vlada odjel za bogoštovje i nastavu dopisom od 26. kolovoza 1896., br. 14902, potvrdila je privremenog učitelja Josipa Brajkovića učiteljem u nižoj pučkoj školi u Koprivnici.

Učiteljica Marija Jemrić razboljela se 21. travnja, a zamjenjivala ju je Viktorija Klobučar, razrednica 5. razreda, dok je djevojčice 5. razreda, s dječacima istog razreda, obučavao učitelj Julije Gollner. Gradski fizik dr. Ivan Toriser docijepio je 8. lipnja školsku mladež.

Ispit iz nauka vjere za rimokatoličku mladež održao je svećenik Ivan Np. Li-kević iz Martijanca. Školu je 14. svibnja i 16. lipnja inspicirao kr. žup. školski nadzornik Matija Nešković. Školska je mladež proslavila svetkovinu sv. Vjekoslava. Učiteljski je zbor održao deset redovnih sjednica. Školska zgrada je u dobrom stanju, no u školskoj se dvorani porušio dio stropa zbog vlage.

U školskom vrtu je 750 "oplemenjenih" voćaka, a žiteljstvu je izdano 200.

Osim toga, u vrtu je još prošlogodišnjih 228 cjepova, 387 dudova i 238 "divljaka" dok je u matičnjaku 57 voćaka. U vrtu je lijepo uređen dio za praktičnu nastavu dječaka u oplemenjivanju i njegovanju voćaka, a djevojčica za praktične vježbe u vrtlarstvu.

Učiteljska hrvatska knjižnica broji 563 poučnih djela u 563 svezaka, 139 zabavnih djela u 143 svezaka te 489 zabavno-poučnih u isto toliko svezaka. Njemačka učiteljska knjižnica ima 211 poučnih djela u 212 svezaka, te 330 zabavnih djela u 513 svezaka. Učenička knjižnica broji 258 djela u 260 svezaka.

Školska su učila podijeljena u grupe za vjeronauk, za zornu obuku, za stvarnu obuku (za zemljopis, prirodopis, fiziku), za račun i geometrijsko crtanje, za radnje u školskom vrtu, za gospodarstvo te za ženski ručni rad ("slöjd"). Uoči božićnih blagdana bivši gradonačelnik dr. Mijo Pavelić dodijelio je siromašnoj školskoj mladeži 211 kruna. Polugodišnji ispiti održani su 31. siječnja 1897., a završni ispiti 23., 24., 25. i 26. lipnja. Godina je zaključena 29. lipnja svečanom misom i čitanjem ocjena.

Gradski školski odbor čine dr. Matija Pavelić (javni bilježnik, kr. vladin povjerenik, školski nadzornik) kao predsjednik, Antun Kovačević (gradski župnik), potpredsjednik. Članovi odbora su Simon Hessel (kot. rabin), Arnold Betlheim (knjigovođa gradske štedionice), Miroslav Mihalinec (trgovac), Tomo Podunajec (posjednik), Adolf Scheyer (trgovac), dr. Ivan Toriser (grad. fizik), Josip Vargović (blagajnik gradske štedionice) i Mijo Židovec (ravnajući učitelj).

Školska godina 1897/98. Školska godina započela je 1. rujna 1897. misom. Samo dan kasnije, 2. rujna 1897., putovao je nadvojvoda Josip u Zagreb kroz Koprivnicu. Na koprivničkom kolodvoru pozdravilo ga je cijelo učiteljstvo i školska mladež. Županijski liječnik dr. Vilim pl. Peičić obavio je sistematski pregled školske mladeži 22. rujna. Dopisom kr. županijske oblasti u Bjelovaru od 3. siječnja 1898., br. 118, razriješen je dužnosti gradskog školskog nadzornika dr. Matija Pavelić, kr. javni bilježnik, a umjesto njega imenovan je Eduard Šmit, kr. vladin povjerenik za grad Koprivnicu. Zabilježeno je da je školska mladež 6. veljače 1898. prisustvovala predstavi koju je izvelo putujuće kazalište K. Protića. Za stotinu siromašne školske djece ulaznice je platilo gradsko poglavarstvo. Učitelji su 25. ožujka prisustvovali praktičnom predavanju putujućeg učitelja pčelarstva Marka Vorkapića o racionalnom pčelarenju. Vorkapić je napisao priručnik *Pčelarstvo za školsku i obću porabu* (1895.).

Školu je 1., 2. i 3. svibnja 1898. inspicirao žup. šk. nadzornik Mita Nešković. Nešković je tom prigodom učiteljskom zboru održao predavanje s temom kako se "može najuspješnije predavati u pučkoj školi računstvo, slovnica, memorisanje pjesmica i tjelovježba." (Izvjješće 1897/98).

Gradski je fizik dr. Janko Jambrišak obavio 16. i 17. svibnja docijepljivanje školske mladeži. U školskom vrtu je oplemenjeno 650 "divljaka", a pučanstvu je

podijeljeno 150 raznovrsnih cjepova. Učiteljska hrvatska školska knjižnica broji 556 poučnih djela u 595 svesaka, 147 zabavnih djela u 151 svesku, dok zabavno poučnih ima 250 djela u 250 svezaka. Učiteljska njemačka knjižnica ima 211 poučnih djela u 242 svezka i 330 zabavnih djela u 513 svezaka. Učenička dječaka knjižnica ima 134 djela u 136 sveska, a djevojačka 131 djelo u 131 svezaka. Školska su učila podijeljena u šest grupa: za vjeronauk, za zornu obuku, za stvarnu obuku, za račun i geometrijsko crtanje, za radnje u školskom vrtu, za ženski i muški ručni rad.

Školsku siromašnu djecu darivala je knjigama zemaljska vlada, dok su gradsko poglavarstvo, Katoličko gospojinsko društvo, Izraelitičko gospojinsko društvo i gradska štediona darivali odjeću i obuču. Učitelj Julio Gollner poklonio je uoči Božića marljivim siromašnim učenicima 32 svoje knjižice *Crtice za puk*. Gollner je po njemačkom autoru priredio *Crtice za puk* i u vlastitoj nakladi dao tiskati kod koprivničkog tiskara Kostinčera 1897. godine. Godišnji ispiti održani su 23., 24., 25., i 27. lipnja, a školska godina zaključena je 30. lipnja.

Školska godina 1898/99. Zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu, darovala je siromašnoj školskoj mladeži 120 komada raznih knjiga. Gradsko poglavarstvo kupilo je 20 brojeva *Malog dobrotvora* za učeničku školsku knjižnicu, a poglavarstvo je kupilo i od zagrebačkog društva "Dobrotvor" 160 komada ilustriranih i s poučnim tekstom tiskanim zlatnih pohvalnica za nagrađivanje marljive školske mladeži. Kotarski je sud preko gradskog poglavarstva poslao školi svotu od 1 forinte i 64 novčića koja je pronađena u "*stečajni Urban i drug*" sa naznakom da se sredstva utroše za siromašne. Katoličko gospojinsko društvo nabavilo odjeću i obuču za siromašne, a bivši vjeroučitelj, velečasni Makarij Makarić poklonio je školi jedan tkalački stan.

Prvo je polugodište zaključeno 31. siječnja, a drugo je počelo 3. veljače. Godišnji ispiti održani su 22., 23., 24. i 26. lipnja. Školska godina zaključena je 29. lipnja. Učitelju Gollneru iz tiska izlazi knjižica *Stari Slaveni – povjesničke crtice* (1898.).

Gradski školski odbor čine Ljubomir Živković, gradonačelnik i mjesni školski nadzornik, ujedno i predsjednik, Antun Kovačić, župnik i zamjenik predsjednika, a članovi su Simon Hessel kot. rabin, dr. Mirko Kasumović, ravnatelj gradske bolnice, Mijo Židovec, ravnajući učitelj, te Arnold Betlheim, Petar Dretar, Jaques Hirschler, Adolf Scheyer i Josip Vargović.

LITERATURA

- Brozović, L.** (1978): Građa za povijest Koprivnice. Čakovec: TIZ Zrinski.
- Cuvaj, A.** (1907): Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas. Prvo izdanje. Svezak I. Zagreb: Trošak i naklada Kr. Hrv-slav.-dalm. zem. vlade, odjela za bogoštolje i nastavu.
- Cuvaj, A.** (1908): Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas. Prvo izdanje. Svezak II. Zagreb: Trošak i naklada Kr. Hrv-slav.-dalm. zem. vlade, odjela za bogoštolje i nastavu.
- Cuvaj, A.** (1909): Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas. Prvo izdanje Svezak III. Zagreb: Trošak i naklada Kr. Hrv-slav.-dalm. zem. vlade, odjela za bogoštolje i nastavu.
- Cuvaj, A.** (1910A): Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas. Drugo ispravljeno i popunjeno izdanje: Svezak I. Zagreb: Naklada kr. hrv.-slav.-dalm. Zemaljske vlade, odjel za bogoštovlje i nastavu.
- Cuvaj, A.** (1910B): Isto. Svezak II.
- Cuvaj, A.** (1910C): Isto. Svezak III.
- Cuvaj, A.** (1910D): Isto. Svezak IV.
- Cuvaj, A.** (1910E): Isto. Svezak V.
- Cuvaj, A.** (1911A): Isto. Svezak VI.
- Cuvaj, A.** (1911B): Isto. Svezak VII.
- Cuvaj, A.** (1913A): Isto, Svezak VIII
- Cuvaj, A.** (1913B): Isto. Svezak IX.
- Cuvaj, A.** (1913C): Isto. Svezak X.
- Cuvaj, A.** (1913D): Isto. Svezak XI
- Cvekan, P.** (1989): Koprivnica i Franjevci: povijesno-kulturni prikaz dolaska i djelovanja franjevaca u Koprivnicu. Koprivnica: Vlastita naklada.
- Ester, G.** (1889): Kratka poviest o razvitku Opće pučke mužke škole i ženske škole u slob. i kr. gradu Koprivnici. Izvješće o stanju obćih pučkih i šegrtske škole, slob. i kr. grada Koprivnice, koncem šk. god. 1888-9. Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera
- Engelssfeld, N.** (1999): Povjest hrvatske države i prava: razdoblje od 18. do 20. stoljeća Zagreb: Pravni fakultet.
- Feletar, D.** (1970): Zapisi iz stare Koprivnice, Koprivnica: Glas Podravine.
- Feletar, D.** (1977): Glazbeni život Koprivnice, Koprivnica: Muzej grada Koprivnice.
- Feletar, D.** (1988): Podravina, Koprivnica
- Feletar, D.** (1979): Prilozi za povijest koprivničke gimnazije, Koprivnica: Podravski zbornik. 70 - 96.
- Feletar, D.** (1990): Četiri stoljeća pučkog obrazovanja u Koprivnici. Koprivnica: Podravski zbornik. 33 - 44.
- Feletar, D.** (1997): Koprivnica- izabrane teme. Samobor: Meridijani.
- Franković, D.** ur. (1958): Povijest školstva i pedagogije u Hrvatskoj, Zagreb: Hrvatski-pedagoško-književni zbor

Gross, M. i Szabo, A. (1992): Prema hrvatskome građanskom društvu: društveni razvoj u civilnoj Hrvatskoj i Slavoniji šezdesetih i sedamdesetih godina 19. stoljeća. Zagreb: Globus.

Macan, T. (1992): Povijest hrvatskog naroda. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske i školske knjige.

Petrić, H. (2004): Prilozi poznavanju razvitka koprivničkog školstva do kraja XIX stoljeća, U: Matijević Sokol M. (ur.) Spomenica Filipa Potrebece, Zagreb: Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta 203-212

Petrić, H. (2005): Koprivnica u 17 stoljeću – okoliš, demografske društvene i gospodarske promjene u pograničnom gradu, Samobor: Meridijani.

Židovec, M. (1892): Đuro Ester, Napredak 33;14: 224-225

Židovec, M. (1898): Iz prošlosti naše škole. Izvješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kralj. grada Koprivnice, koncem školske godine 1897-98. Koprivnica: Tiskom T. Kostinčera.

IZVORI:

GODIŠNJA IZVJEŠĆA ZA KOPRIVNIČKU ŠKOLU

Godišnje izvješće obćih pučkih školah slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1875/6. Zagreb: Lav. Hartmana i družbe. 1876.

Godišnje izvješće općih pučkih školah slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1876/7. Zagreb: Tiskom Lav. Hartmana i družbe. 1877.

Godišnje izvješće obćih pučkih školah slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1878-79. Zagreb: Tiskom Lav. Hartmana i družine. 1879.

Godišnje izvješće obćih pučkih školah slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1880/81. Zagreb: Tiskara "Narodnih novinah". 1881.

Godišnje izvješće obćih pučkih školah slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1881/82. Zagreb: Tiskara "Narodnih novinah". 1882.

Godišnje izvješće obćih pučkih školah slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1882/83. Zagreb: Tiskara "Narodnih novinah". 1883.

Godišnje izvješće obćih pučkih školah slob. i kralj. grada Koprivnice, koncem školske godine 1883/84. Zagreb: Tiskara "Narodnih novinah". 1884.

Izvješće o stanju obćih pučkih i šegrtske škole, slob. i kr. grada Koprivnice koncem šk. god. 1888-9. Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera. 1889.

Izvješće o stanju obćih pučkih i šegrtske škole, slob. i kr. grada Koprivnice koncem šk. god. 1890-91. Koprivnica. Knjigotiskara T. Kostinčera. 1891.

Izvješće o stanju obćih pučkih i šegrtske škole slob. i kr. grada koprivnice koncem šk. god. 1891-92., Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera. 1892.

Izvješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kr. grada Koprivnice koncem šk. god. 1892-93., Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera. 1893.

Izvješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kr. grada Koprivnice koncem šk. god. 1893-94. Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera. 1894.

- Izvjješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole sl. kr. grada Koprivnice 1894-95. Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera. 1895.
- Izvjješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1895-96. Koprivnica: Tiskom T. Kostinčera. 1896.
- Izvjješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kralj. grada Koprivnice, koncem školske godine 1896-97. Koprivnica: Tiskom T. Kostinčera. 1897.
- Izvjješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kralj. grada Koprivnice, koncem školske godine 1897-98. Koprivnica. Tiskom T. Kostinčera. 1898.
- Izvjješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kralj. grada Koprivnice, koncem školske godine 1898-99. Koprivnica: Tiskom T. Kostinčera. 1899.
- Izvjješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kr. grada Koprivnice koncem školske godine 1899-900. Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera, 1900.
- Izvjješće o stanju općih pučkih i šegrtske škole slob. i kr. grada Koprivnice, 1900-901. Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera. 1901.
- Godišnje izvješće više i niže pučke dječjačke, djevojačke i šegrtske škole slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1901-1902. Koprivnica: Brzotiskom T. Kostinčera. 1902.
- Godišnje izvješće više i niže pučke dječjačke, djevojačke i šegrtske škole, slob. i kr. grada Koprivnice, 1902-903. Koprivnica: Tisak T. Kostinčera, 1903.
- Godišnje izvješće više i niže dječjačke, djevojačke i šegrtske škole, slob. i kralj. grada Koprivnice, koncem 1903-904. Koprivnica: Tisak T. Kostinčera. 1904.
- Godišnje izvješće više i niže pučke dječjačke, djevojačke i šegrtske škole slob. i kr. grada Koprivnice koncem školske godine 1904-1905. Koprivnica: Tisak T. Kostinčera. 1905.
- Godišnje izvješće više i niže dječjačke, djevojačke i šegrtske škole slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1905-906, Koprivnica, T. Kostinčera, 1906.
- Godišnje izvješće niže pučke dječjačke, djevojačke i šegrtske slobodnog i kr. grada Koprivnice koncem školske godine 1907/8., Koprivnica, Tisak M. Neugebauer-a, 1908.
- Godišnje izvješće Više i niže dječjačke, djevojačke i šegrtske škole slob. i kralj. grada Koprivnice koncem školske godine 1908-909. Koprivnica: Tiskara T. Kostinčera. 1909.
- Godišnje izvješće niže pučke dječjačke, djevojačke, ženske stručne, šegrtske i obospolne niže opće pučke škole u predgrađu Brege, u slobodnom i kraljevskom gradu Koprivnici 1911-12. Koprivnica: Knjigotiskarski zavod M. Neugebauer. 1912.
- Godišnje izvješće niže opće pučke dječjačke, djevojačke, ženske, stručne, šegrtske i obospolne niže opće pučke škole u predgrađu Bregi u slob. i kr. gradu Koprivnici 1912-13, Koprivnica: Tisak T. Kostinčera. 1913.
- Godišnje izvješće niže opće pučke dječjačke, djevojačke, ženske stručne, šegrtske i obospolne niže opće pučke škole u predgrađu Bregi u slobodnom i kraljevskom gradu Koprivnici 1913-14.. Koprivnica: Knjigotiskara V. Vošicki. 1914.
- PODRAVSKE NOVINE
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine 25. travnja 1931. br.17.

- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 2. svibnja 1931., br. 18.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Podravske novine. Koprivnica: 9. svibnja 1931., br. 19. (greškom je otisnuto br.12.)
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 16. svibnja 1931., br. 20.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 23. svibnja 1931., br. 21.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 6. lipnja 1931., br. 23.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 13. lipnja 1931., br. 24.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 20. lipnja 1931., br. 25.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 27. lipnja 1931., br. 26.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 4. srpnja 1931., br. 27.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 11. srpnja 1931., br. 28.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 25. srpnja 1931., br. 30.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine 1. kolovoza 1931., br. 31.
- E. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine 22. kolovoza 1931., br. 34.
- E. S.** (1931): Povijesni podatci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine (krivo je otisnut datum i broj novina 22. kolovoza 1931. br. 34.) ispravan datum je 29. kolovoza 1931. br. 35.
- M. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 28. studenoga 1931. br. 48. (napomena: do ovog broja Mate Sudeta objavljivao je članke pod svojim pseudonimom E/stote/ S/unto/, a od ovog broja inicijalima M.S.)
- M. S.** (1931): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. Božićni broj 1931. br.51.
- M. S.** (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 9. siječnja 1931. br.1.
- M. S.** (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 23. siječnja 1931. br.3.
- M. S.** (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 30. siječnja 1932. br.4.

M. S. (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 20. veljače 1932. br.7.

M. S. (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 27. veljače 1932. br.8.

M. S. (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 12. ožujka 1932. br.10.

M. S. (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. Uskrs 1932. br.12.

M. S. (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 2. travnja 1932. br.13.

M. S. (1932): Povijesni podaci o postanku i razvitku osnovne škole u Koprivnici. Koprivnica: Podravske novine. 9. travnja 1932. br.14.

Sudeta, M. (1926): Kratak prikaz o životu i radu koprivničkog učitelja Gjura Estera. Koprivnica: Koprivničke novine. 3. siječnja 1926. br. 1.

GLAS PODRAVINE

Feletar, D. (1970): Zapisi iz stare Koprivnice. Koprivničko školstvo do 1. svjetskog rata. Koprivnica: Glas Podravine. 6. studeni 1970. br. 45.

Feletar, D. (1970): Zapisi iz stare Koprivnice. Koprivničko školstvo do 1. svjetskog rata. Koprivnica: Glas Podravine. 13. studeni 1970. br. 46.

Feletar, D. (1970): Zapisi iz stare Koprivnice. Koprivničko školstvo do 1. svjetskog rata. Koprivnica: Glas Podravine. 20. studeni 1970. br. 47.

Feletar, D. (1970): Zapisi iz stare Koprivnice. Koprivničko školstvo do 1. svjetskog rata. Koprivnica: Glas Podravine. 27. studeni 1970. br. 48.

Feletar, D. (1970): Zapisi iz stare Koprivnice. Koprivničko školstvo do 1. svjetskog rata. Koprivnica: Glas Podravine. 4. prosinac 1970. br. 49.

Feletar, D. (1970): Zapisi iz stare Koprivnice. Koprivničko školstvo do 1. svjetskog rata. Koprivnica: Glas Podravine. 11. prosinac 1970. br. 50.

Petrić, H. (2007): Feljton uz 650. obljetnicu slobodnog kraljevskog grada Koprivnice. Osnivanje pučke škole i prvi učitelj. Koprivnica: Glas Podravine. 5. listopada 2007.